

מדינת ישראל
משרד החינוך
 המנהל הפדגוגי
 אגף חינוך מיוחד

תלקיט "מחנכים מסביב לשעון" - חינוך מיוחד - ריכוז פעילויות - קדם יסודי

פירוט הפעילויות בהמשך

שכבת גיל	שם הפעילות	מטרות	תיאור הפעילות
קדם יסודי פנאי	טרנס חופשה	- פיתוח מודעות לחשיבות המשחק בשעות הפנאי כאמצעי לקידום חברתי וכחלק מאיכות חייו של הפרט. - יישום מיומנויות חברתיות בינאישיות בעת משחק במהלך החופשה: נכונות לשתף פעולה, הכרות עם כללי שיח ונורמות המאפשרים שיתוף פעולה, עמידה בתור, היכולת לוותר, להתמודד עם תסכול כגון: הפסד, דחיית סיפוקים ועוד. - קידום יוזמה ויישום של משחקי חברה בשעות הפנאי במהלך החופשה בבית.	- תיעוד משחקי חברה הנהוגים בשגרת הגן וצפייה מונחית רפלקטיבית בהם במסגרת קבוצתית לצורך העלאת רגשות חיוביים הקשורים בהשתתפות במשחק. - קיום שיח, תוך שילוב דגשים שפתיים בהקשר לשיח רגשי - חברתי. - ציון משחקים בהם ניתן לשחק בבית במהלך החופשה הקרבה.
	מאהל חופשה	- טיפוח ההבנה כי הגינה הינה חלק מהסביבה טיפוחה תורם לאיכות הסביבה. - הכרות עם סוגי גינות ותכליתן. - הכרות עם צמחי תבלין ושימושיהם. - הבנת הקשר בין טיפוח גינה לבין ניצול שעות הפנאי. - פיתוח אחריות אישית וקבוצתית, כחלק מפיתוח אישיות אוטונומית.	- בחירת "משחקי חברה לשעות הפנאי", בשיתוף הורים ובני משפחה מתוך מסמך " <u>משחקים של פעם</u> " / המזכירות הפדגוגית. - בחירת משחק מתוך משחקי הגן שתועדו טרם היציאה לחופשה. - הפעלת המשחקים שנבחרו במסגרת שעות פנאי משפחתיות או בשיתוף חברים.
קדם יסודי פנאי	טרנס חופשה	- יישום ידע, מיומנויות וכלים שנלמדו בגן, לשם ניצול שעות הפנאי ופיתוח תחביב אישי.	- סיור להכרות עם הסביבה הקרובה והגינה כחלק ממנה. - שיחה על סוגי גינות. - חשיפת לצמחי תבלין שונים. תיאור ומיון מספר צמחי תבלין לפי מאפיינים של: ריח, טעם, מרקם, צבע ועוד. - התנסות בהכנת משקה או תיבול באמצעות צמחי התבלין. - הכרות עם רצף הפעולות הנדרשות להקמת גינת תבלינים. - הקמת גינת תבלינים בחצר הגן או בעציצים. - בירור אפשרויות לטיפוח גינה בבית הילד, בחצר או בעציצים.
	מאהל חופשה		- הקמה וטיפוח של גינת תבלינים או עציצי תבלינים בשיתוף בני המשפחה. - תיעוד השלבים השונים בטיפוח הגינה ובצמיחתה לשם שיתוף חברי הגן באמצעים מתוקשבים או בהצגת תמונות לאחר החזרה מהחופשה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
 המנהל הפדגוגי
 אגף חינוך מיוחד

תיאור הפעילות	מטרות	שם הפעילות	שכבת גיל
<p>- קיום שיח/פעילות סדנאית: צוות – הורים – ילדים (בהרכבים משתנים על פי הצורך), אודות בילוי שעות הפנאי, מודעות להעדפות וליכולות, מיומנויות תפקוד עצמאי בהקשר לשעות הפנאי, יצירת קשר חברתי ושמירה עליו, בטיחות וזהירות בהקשרים שונים (בדרכים, בשמש, במפגש עם אנשים, באינטרנט) ועוד.</p> <p>- הצוות החינוכי יידע את ההורים וישתף אותם בתכנים הנלמדים לקראת החופשה, באופנים שונים: מפגש שיח (כמתואר להלן), אתר/פורום, פעילות משותפת עם התלמידים סביב התכנים הרלוונטיים וכיוב'.</p> <p>- ההורים ישוחחו עם התלמידים אודות הנושאים בבית ויתרגלו איתם מיומנויות שונות.</p> <p>- התלמידים, הוריהם והצוות מוזמנים ליזום שיח או מפגש משותף. מצ"ב קישורים למגוון נושאים.</p>	<p>- יצירת שיתוף בין הצוותים החינוכיים, ההורים והילדים, בהקשר למעבר משגרת לימודים לשגרת חופשה.</p> <p>- פיתוח דרכים מותאמות להתמודדות עם סוגיות הקשורות להתנהלות בזמן חופשה.</p>	<p>הורים וצוותים חינוכיים</p> <p>מעבר משגרת לימודים לשגרת חופשה</p> <p><i>טראם חופשה</i></p>	<p align="center">קדם יסודי מעברים</p>
<p>- הצוות החינוכי יהיה פעיל באתר/פורום, לצורך שיח וירטואלי, שיתוף ומעקב. הצוות מוזמן ליזום פעילות חווייתית משותפת עם ההורים והילדים במהלך החופשה.</p> <p>- ההורים ילוו את הילדים בפעילויות הפנאי השונות: בחירת תכניות לצפייה בטלוויזיה, בחירת משחק, יצירת קשר טלפוני עם חבר ומפגש עמו, בחירת תעסוקה עצמית בבית ועוד, תוך מעקב וסיוע במידת הצורך.</p>	<p>- יישום הכלים שנרכשו בעת החופשה בבית</p>	<p><i>במהלך חופשה</i></p>	

טרוט חופשה ובמהלך חופשה

שם ההפעלה:

משחקי מדע – ניסויים בחומרים שונים

יעדים

- התנסות בניסויים מדעיים פשוטים, בחומרים זמינים, אשר ניתן לבצע בשנית בסיוע בני משפחה במהלך החופשה בבית.
- הרחבת הידע אודות חומרים, תכונותיהם ופעולתם, כחלק מהוראת מדעים

מהלך – טרוט חופשה ובמהלך חופשה:

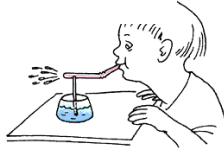
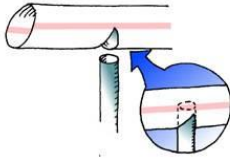
- להלן פירוט הניסויים – חומרים, כלים ושלבי פעולה.
- המפרט ישלח להורים לביצוע משותף עם ילדיהם במהלך החופשה.

פעילות	חומרים	שם הניסוי
מערבבים בכוס חצי כוס מים וחצי כוס דבק פלסטי מערבבים בכוס שניה כפית בוראקס ורבע כוס מים חמימים. מאחדים את שתי הכוסות ומערבבים	אבקת בוראקס (להשיג בבית מרקחת) דבק פלסטי צבעי מאכל מים כוסות וכפיות חד פעמיות	הכנת חייזר פלאבר
מציבים בקבוק במרכז המגש. סביב הבקבוק יוצרים חרוט מחמר ומעצבים אותו לדגם שלהר געש. מקפידים לא לסגור את פיית הבקבוק. מפזרים מסביב אבנים ליצירת מראה של הר. מניחים את המגש בשמש לכמה שעות, עד אשר החמר מתייבש. שופכים לתוך הבקבוק המוסתר בהר ארבע כפות סודה לשתייה. בכוס נפרדת מוזגים שליש כוס מים, רבע כוס חומץ, מעט סבון נוזלי וכמה טיפות של צבע מאכל אדום וצבע מאכל צהוב. שופכים את התערובת האדומה לבקבוק שבתוך ההר. מתרחקים מהמתקן וצופים בהתפרצות ה"לבה" מלוע ההר.	בקבוק גדול כלשהו כוס מגש צבע מאכל אדום צבע מאכל צהוב סבון נוזלי אבקת סודה לשתייה או אבקת אפייה חומץ אבנים, חצץ חמר	הר געש
הכינו תערובת שחציה חומץ וחציה מים. מזגו את התערובת לבקבוק כך שתגיע לגובה 2-3 ס"מ. בעזרת המשפך מלאו את הבלון בסודה לשתייה עד מחציתו.	בקבוק שתייה מזכוכית בעל צוואר צר חומץ סודה לשתייה משפך	ניפוח בלונים פנימה והחוצה מבקבוק /

מדינת ישראל
משרד החינוך
 המנהל הפדגוגי
 אגף חינוך מיוחד

פעילות	חומרים	שם הניסוי
<p>הלבישו את פתח הבלון על פיית הבקבוק. הניחו למחצית הכבדה של הבלון להשתלשל מחוץ לבקבוק, והיזהרו שהסודה לשתיה לא תישפך לתוך הבקבוק. כעת, בבת אחת, הרימו את החלק הכבד של הבלון ושפכו את כל הסודה לתוך הבקבוק!</p>	<p>מים בלון</p>	<p>הבלון המתנפח מעצמו/ ניפוח בלון משמרים</p>
<p>קחו קופסת פילים עם מכסה נצמד (ולא מכסה עם הברגה). שימו בתוכה כפיית של אבקת סודה לאפיה (סודיום ביקרבונט). את החלק הבא צריך לעשות במהירות: מלאו את הקופסה במים בערך עד לחצי, נערו אותה והניחו אותה הפוכה (כלומר עם המכסה למטה). אחרי מספר שניות הקופסה תקפוץ. אם אחרי 30 שניות לא קורה כלום, כנראה שכלום כבר לא יקרה. הסבר: באבקה היבשה ישנו חומר חומצי וחומר ובסיסי. כאשר האבקה רטובה, שני החומרים נמצאים ביחד בתמיסה ונוצרת תגובה כימית שבמהלכה משתחרר גז - פחמן דו-חמצני. הגז מצטבר בתוך הקופסה עד שהלחץ שנוצר מספיק חזק כדי לשחרר את הקופסה מהמכסה.</p>	<p>קופסאות פילים סודה לשתיה</p>	<p>קופסת פילים קופצת</p>
<p>גזרו עיגול מִבְּרִיֶּסְטוֹל (כך שקוטרו יהיה גדול במעט מקוטר פתח הצנצנת). סמנו על הִבְּרִיֶּסְטוֹל שלוש נקודות (בצורת משולש). קחו חוט תפירה באורך של כחצי מטר. קשרו קצה אחד של החוט אל החרוז. את הקצה השני של החוט השחילו למחט. בעזרת המחט "תפרו" את החוט בשלוש הנקודות שסימנתם על עיגול הִבְּרִיֶּסְטוֹל. כסו את הצנצנת בעיגול וכוונו את גובה החרוז כך שיהיה במרכז הצנצנת. הסירו את מכסה הִבְּרִיֶּסְטוֹל והחרוז והניחו בצד. מלאו את הכלי במים מְזוֹקְקִים. כסו את פי הצנצנת בעיגול הִבְּרִיֶּסְטוֹל, כשהחרוז ממוקם במרכז הצנצנת. הכניסו את הצנצנת עם המים למקפיא. כעבור יום הוציאו את הצנצנת.</p>	<p>צנצנת זכוכית גדולה (צנצנת ריבה בנפח של 1 ליטר ויותר) חרוז פלסטיק עם חור מים מְזוֹקְקִים חוט תפירה מחט מקפיא ביתי</p>	<p>גביש מים</p>
<p>מה צריך בשביל שיהיו בועות סבון באילו כלים אפשר לעשות בועות סבון גדולות/קטנות התנסות בהכנת בועות מכלים שונים</p>	<p>חוטי ברזל קשורים בעיגול כלים עם חורים תמיסת בועות סבון: שלוש יחידות מים ויחידה אחת של סבון כלים (של כימגת טוב מניסיון אישי אבל גם אמה או סבון כלים אחר אמורים להתאים). חצי יחידה גליצרין נוזלי- תעשייתי (הרפואי הרבה יותר יקר ולא נחוץ). לדוגמא: כוס סבון כלים על 3 כוסות מים וחצי כוס גליצרין נוזלי.</p>	<p>בועות סבון</p>

מדינת ישראל
משרד החינוך
 המנהל הפדגוגי
 אגף חינוך מיוחד

פעילות	חומרים	שם הניסוי
<p>א. שמים את שתי הקערות על השולחן ומבקשים מהילדים למצוא דרכים להעביר את המים מאחת לשניה בעזרת הצינורית.</p>	<p>*צינורות פלסטיק שקופים *קערות.</p>	<p>כלים שלובים</p>
<p>לוקחים תבנית אפיה וממלאים אותה במים, ללוקחים 1/4 גפרור (בלי הראש) ומניחים אותו על המים. לוקחים קיסם וטובלים אותו במעט סבון. ואז עם קצה הקיסם נוגעים ליד הגפרור שצף. התוצאה - הגפרור שצף יתחיל לשוט במהירות עד לקצה השני של התבנית. הסיבה - סבון גורם לקרום המים להישבר, והגפרור שצף נע כתוצאה משבר בקרום המים.</p>	<p>*גפרור בלי ראש *קיסמים * סבון</p>	<p>שבירת קרום המים</p>
<p></p> <p>חותכים חריץ בצורת V בקשית העבה, בערך במרחק של סנטימטר מהקצה הישר שלה (לא הקצה שאותו אפשר לכופף).</p> <p>גוזרים מהקשית הדקה חתיכה בגובה הכוס (או כלי המים).</p> <p>משחילים את הקשית הדקה לתוך החריץ בקשית העבה עד שתיתפס בתוכה, כך שהקצה שלה יהיה בדיוק באמצע הקשית העבה (כמו בציור).</p> <p></p> <p>הערה: אם החריץ צר מדי (אי אפשר להשחיל לתוכו את הקשית הדקה, או שהוא מתקפל ונסתם) - מגדילים אותו בזהירות בעזרת המספרים (גוזרים V קצת יותר גדול). אם החריץ גדול מדי והקשית הדקה לא נתפסת בו אלא מחליקה ונופלת - אין ברירה אלא לקחת קשית עבה אחרת ולגזור חריץ חדש. אל תנסו להדביק את הקשיות או לגזור עוד חריצים באותה הקשית.</p> <p>ממלאים את הכוס במים עד הקצה, משחילים את הקשית הדקה פנימה ונושפים</p>	<p>קשית אחת דקה וקשית אחת עבה (רצוי מהסוג שניתן לכופף).</p> <p>כוס או מכל מים קטן (אפילו מכל פלסטי ריק של סרט צילום).</p> <p>מספרים.</p>	<p>מרסס מים</p>

מדינת ישראל

משרד החינוך

המנהל הפדגוגי

אגף חינוך מיוחד

פעילות	חומרים	שם הניסוי
<p>בכוח בקשית העבה. אם לא פספסנו שום דבר - יתחילו מים לצאת בתרסיס מהקצה השני של הקשית העבה.</p> <p>מכוונים בזהירות את החיבור של שתי הקשיות (בעיקר מעלים או מורידים את הקשית הדקה בתוך הקשית העבה) עד שהתרסיס יוצא הכי חזק והכי רחוק.</p>		
<p>מכסים את הכוס בבריטול משערים מה יקרה כשנהפוך ומנסים.</p> <p>ממלאים את הכוס במים עד הסוף, מניחים שוב את הבריטול ומשערים מה יקרה כשנהפוך.</p> <p>מחזיקים את הכוס ביד אחת, את היד השנייה מניחים שטוחה על הבריטול והופכים (לשמור שלא יכנס אויר בין הכוס לנייר). משחררים את היד.</p>	<p>כוס זכוכית רי ריבוע בריטול</p> <p>מים, קערה</p>	האם המים ישפכו?
<p>מניחים את הנייר בתחתית הכוס ומקפלים כך שלא יזוז (לא בולט מהכוס)</p> <p>נשער מה יקרה כשנכניס את הכוס למים.</p> <p>3. ננסה</p>	<p>כוס זכוכית</p> <p>נייר מפית או ציור</p> <p>קערה עם מים</p>	האם הנייר יירטב?
<p>נשער מה יקרה אם נחורר חור בבקבוק מים מלא וסגור?</p> <p>נחורר את הבקבוק עם מסמר בשליש התחתון שלו - מה קרה?</p> <p>נפתח את פקק הבקבוק - מה קרה?</p> <p>4. נקשט את הבקבוק כמו פנים כשהחור נמצא בפה.</p>	<p>בקבוק פלסטיק גדול</p> <p>מסמר</p> <p>מדבקות וטושים לקישוט הבקבוק בצורת פנים</p>	ליצן משפריץ
<p>לוקחים כרוב סגול, קוצצים ידנית ושופכים עליו מים רותחים, מחכים 10 דקות ומסננים את הנוזל</p> <p>ולקחים 7 כוסות שקופות ליד כל אחת מניחים כפים.</p> <p>בכל כוס שמים חומר אחר: לימון, מיץ מלימון, סודה לשתיה, חומץ, שמפו, מלח לימון, אבקת כביסה, סבון כלים, ספרייט, קפה/ נס קפה, משחת שיניים גיל.</p> <p>כותבים עם טוש מה יש בכוס.</p> <p>אם החומר הנבדק מוצק או נוזל צבעוני מוסיפים לו 2 כפות מים ומערביים היטב.</p> <p>4. מוזגים לכל כוס מהנוזל הסגול 1-2 כפות (לא לערבב כפיות).</p>		צבע מן הטבע + הפרדת צבעים מסוכריות עדשים + כרומטוגרמה מטושים רגילים
<p>סוכריות עדשים כוסות שקופות מים נייר סופג חתוך לרצועות</p>	<p>ממיינים את העדשים לפי צבע שמים בכל כוס עדשים בצבע אחד</p> <p>מרטיבים את העדשים בכמה טיפות מים</p> <p>מכניסים את הנייר הסופג לכוס כך שקצה אחד שלו יגע בתמיסה הרטובה.</p>	סוכריות עדשים כוסות שקופות מים נייר סופג חתוך לרצועות

מדינת ישראל

משרד החינוך

המנהל הפדגוגי

אגף חינוך מיוחד

פעילות	חומרים	שם הניסוי
מפזרים בלונים מנופחים על משטח חלק וישר, ללא בליטות ושפיצים. מניחים עליו פלטה כלשהי, גם היא חלקה וללא בליטות. נעמדים על הפלטה שעל גבי הבלונים.	בלונים משטח חלק	עומדים על בלונים
הכנה: קרעו את נייר העיתון ואת נייר הטואלט לפיסות קטנטנות, כמו קונפטי. שימו את כל הפיסות בקופסה, והוסיפו מים. אם תרצו נייר בצבע מסוים, אפשר להוסיף שתי טיפות צבע מאכל. סגרו את מכסה הקופסה ונערו היטב במשך שלוש דקות. הוציאו את העיסה, שפכו אותה למסננת, ולחצו חזק כדי לייבש את העיסה ככל האפשר. פרשו את העיסה על משטח יבש, רדדו היטב במערוך, ושימו לב שאין חורים. הניחו את העיסה לייבוש, ויש לכם נייר ממוחזר!	גיליון עיתון ישן, 10 ריבועי נייר טואלט, 2 כוסות מים, קופסה ומכסה לסגירה הרמטית, מסננת, מערוך.	מחזור נייר
חוררו את שני גביעי השמנת בתחתיתם. השחילו לתוך כל גביע את אחד מקצותיו של החוט, וקשרו אותו בפנים. אחד מכם יחזיק גביע צמוד לאוזן, ואחד ידבר לתוך גביעו באופן ברור ואיטי. שימו לב שהחוט יהיה מתוח.	2 גביעי שמנת ריקים, חוט, מספריים.	טלפון מכוסות ח"פ

טרנס חופשה

שם ההפעלה : משחקים לשעות הפנאי

מטרה:

טיפול ההשתתפות ופיתוח מיומנויות המשחק בשעות הפנאי כחלק מאיכות חייו של הילד.

יעדים:

פיתוח מודעות בקרב הילדים לחשיבותו של המשחק למיצוי שעות הפנאי ולקידום חברתי

תיאור ההפעלה

העלאת רגשות חיוביים ושלייים הקשורים בהשתתפות במשחק על ידי הילדים.

הזדמנויות למידה ייחודיות

- תיעוד משחקי חברה הנהוגים בשגרת הגן וצפייה מונחית רפלקטיבית בהם
- ציון משחקים בהם ניתן לשחק בבית במהלך החופשה הקרבה.
- שימוש בסיפורים המתארים חוויות במהלך משחקים ובסרטונים המתארים סיטואציית משחק.
- דגשים שפתיים בהקשר לשיח רגשי - חברתי:

- מתן הזדמנויות לסיפור חוויות אישיות הקשורות במשחק
- שאילת שאלות מתוך החוויה, ע"י הגנת או ע"י ילדים אחרים
- סיפור יזום של סיפורים או חוויות המזמנות ביטוי רגשי בולט
- מתן הזדמנויות מגוונות להמללת חוויות ותרחישים
- חשיפה לסיפורים או חוויות המזמנות ביטוי רגשי בולט
- מתן הזדמנויות לילד לפנות לבן שיח ולשתפו בחוויה.

מדינת ישראל

משרד החינוך

המנהל הפדגוגי

אגף חינוך מיוחד

- שימוש בתבניות מילוליות להעברת אירוע או רגש הקשור במשחק
- שילוב הוראה בדגש על תחומי הליבה בהתאם לרמת התפקוד של הילדים:
- בתחום השפה - הקניית מושגים רלוונטיים למשחק: חוקים, תור, מושגי מרחב וזמן, מנצח, מפסיד, ממתין, מתקדם ועוד. הקניית תבניות של פנייה לחבר בעת משחק, מבעים נורמטיביים להבעת רצונות, מחשבות בזמן משחק.
- בתחום החינוך המתמטי- התייחסות למרכיבים החשבוניים הכלולים במשחק: מספר סודר - ראשון, שני. מנייה, מושגי מרחב - לפני, אחרי, למעלה, למטה. פעולות חשבוניות כגון חיבור וחסור, צירוף והפרדה. אומדן חזותי, זיהוי ייצוג של כמויות.
- שילוב המשפחה בעשייה החינוכית – יצירת הזדמנויות למשחק משותף של הורים וילדים בגן הילדים, תיעוד המשחק באמצעות יצירת ספרון חוויות משותף, הורים וילדים מספרים על משחק מועדף

דרכי הערכה

הילד מפגין את ההתנהגויות המפורטות:

- הילד נענה לעידוד הגננת לשתף בחוויית המשחק וברגשות הנלווים לה
- הילד מספר מיוזמתו על אירוע או חוויה שחוהה תוך תיאור רגשותיו
- הילד מביע מיוזמתו תחושות, מאוויים ודעות בנוגע למשחק
- הילד מנמק את העדפותיו ודעותיו ומסביר את תחושותיו
- הילד מדווח על רגשות ומחשבות שחש במהלך המשחק
- הילד מדווח על תחושות קושי ועל תחושות חיוביות

במהלך חופשה

שם ההפעלה : משחקים לשעות הפנאי

היעדים:

- יישום מיומנויות חברתיות בינאישיות בעת משחק במהלך החופשה: נכונות לשתף פעולה, הכרות עם כללי שיח ונורמות המאפשרים שיתוף פעולה, עמידה בתור, היכולת לוותר, להתמודד עם תסכול כגון: הפסד, דחיית סיפוקים ועוד.
- קידום יוזמה ויישום של משחקי חברה בשעות הפנאי במהלך החופשה בבית.

תיאור ההפעלה

- בחירת "משחקי חברה לשעות הפנאי", בשיתוף הורים ובני משפחה מתוך מסמך "משחקים של פעם" / המזכירות הפדגוגית.
- בחירת משחק מתוך משחקי הגן שתועדו טרם היציאה לחופשה.
- הפעלת המשחקים שנבחרו במסגרת שעות פנאי משפחתיות או בשיתוף חברים.

קישור למוקדי למידה/פעילות

"משחקים של פעם" / המזכירות הפדגוגית:

<http://web.macam.ac.il/~galiliy/misgalily.pdf>